

Pengar för livet efter jobbet

Berättelse

Pension är pengar man får varje månad när man har slutat arbeta. Oftast får man pension när man är gammal. I Sverige sparar man till sin pension under många år. Varje månad du jobbar läggs en liten del av din lön undan. De pengarna får du sedan tillbaka, men först långt senare i livet.

Pensionen i Sverige har oftast tre delar. Den första delen kommer från staten. Den heter allmän pension. Den andra delen kommer från jobbet. Den heter tjänstepension. Då betalar din arbetsgivare in extra pengar till din pension. Den tredje delen är ett eget sparande. Det är frivilligt. Det betyder att du själv väljer om du vill spara extra eller inte.

Den allmänna pensionen sköts av en myndighet. Den heter Pensionsmyndigheten. Varje år skickar Pensionsmyndigheten ut ett brev till dig. Brevet kommer i ett orange kuvert. I brevet kan du läsa hur mycket allmän pension du har sparat ihop.

De flesta som arbetar får också tjänstepension. Men alla arbetsgivare betalar inte in den. Därför är det bra att fråga på jobbet om du har tjänstepension. Om du har haft låg lön eller ingen lön finns det också ett grundskydd. Det heter garantipension.

Du kan inte ta ut pensionen hur tidigt som helst. Det finns en lägsta ålder. Den åldern ändras med tiden. Vill du veta exakt när just du kan ta ut din pension? Då ska du fråga Pensionsmyndigheten. Ofta kan man också jobba lite och ta ut pension samtidigt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
pension	pengar man får när man har slutat arbeta, oftast som gammal
lön	pengarna man får för att man jobbar
spara	lägga undan pengar för att använda senare
frivillig	något man själv väljer; man måste inte
myndighet	ett kontor som staten styr och som sköter en viktig uppgift
arbetsgivare	den som man jobbar för och som betalar lön
tjänstepension	pension som arbetsgivaren betalar in extra
grundskydd	en liten hjälp så att man inte står helt utan pengar
kuvert	ett papper man lägger ett brev i när man skickar det
ta ut	börja få ut pengarna; hämta pengarna

Läsförståelsefrågor

1. Vad är pension?
 1. Pengar man får varje vecka medan man är ung.
 2. Pengar man får varje månad när man har slutat arbeta.
 3. En skatt man betalar till sin arbetsgivare.
2. Vilka tre delar har pensionen oftast i Sverige?
 1. Allmän pension, tjänstepension och eget sparande.
 2. Lön, skatt och bonus.
 3. Bank, försäkring och lån.
3. Vad är det orange kuvertet?
 1. Ett brev från Pensionsmyndigheten som visar hur mycket allmän pension du har sparat ihop.
 2. En räkning man måste betala varje månad.
 3. Ett brev från arbetsgivaren om semester.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Det egna sparandet är frivilligt.
 2. Man kan ta ut pensionen precis när man vill.
 3. Alla arbetsgivare betalar in tjänstepension.
5. Vem ska du fråga om du vill veta exakt när just du kan ta ut din pension?

Facit

1. 1. Pengar man får varje månad när man har slutat arbeta.
2. 1. Allmän pension, tjänstepension och eget sparande.
3. 1. Ett brev från Pensionsmyndigheten som visar hur mycket allmän pension du har sparat ihop.
4. 1. ja b) nej (det finns en lägsta ålder, och åldern ändras med tiden) c) nej (alla arbetsgivare betalar inte in den)
5. Exempel på svar: Pensionsmyndigheten.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret samhällstext som passar för att öva ord om arbete, pengar och välfärd (lön, spara, myndighet, arbetsgivare). Tema: det svenska pensionssystemet och trygghet i samhället. Fråga 4 övar att skilja på vad som står och inte står i texten. Påminn eleverna om att exakt pensionsålder ändras och att man ska fråga Pensionsmyndigheten. Låt gärna eleverna berätta hur man får pengar som gammal i deras egna länder.

Diskussionsfrågor

- Hur tar man hand om gamla människor där du kommer ifrån? Får de pengar från staten?
- Tycker du att det är bra att en del av lönen sparas till pensionen automatiskt? Varför eller varför inte?
- Vad är skillnaden mellan att spara själv och att staten sparar åt dig?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta vad du vill göra när du blir gammal och inte längre arbetar.

Källor och faktagranskning

- Pensionsmyndigheten – Pensionens alla delar: <https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/pensionens-alla-delar>
- Pensionsmyndigheten – Det här är allmän pension från staten: <https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/allman-pension>
- Pensionsmyndigheten – Riktålder och pensionsåldrar: <https://www.pensionsmyndigheten.se/ga-i-pension/planera-din-pension/pensionsaldrar-och-riktalder>
- Pensionsmyndigheten – Orange kuvert (årsbesked): <https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/orange-kuvert-arsbesked-for-allmanna-pensionen>

Faktagranskad mot Pensionsmyndighetens information i juni 2026. Nyckelfakta: Pension är pengar man får varje månad när man har slutat arbeta, oftast när man blir äldre. Det svenska systemet förklaras ofta i tre delar — allmän pension (från staten, sköts av Pensionsmyndigheten), tjänstepension (betalas in av arbetsgivaren utöver lönen) och eget privat sparande (frivilligt). Varje år sätts 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten av till den allmänna pensionen, upp till ett tak. Den allmänna pensionen består av inkomstpension (16 procent) och premiepension (2,5 procent), där man själv kan välja fonder. Garantipension är ett grundskydd för den som haft låg eller ingen inkomst och beror bl.a. på hur många år man bott i Sverige. Enligt Pensionsmyndigheten har ungefär 9 av 10 anställda tjänstepension, men alla arbetsgivare betalar inte in den, så det är bra att kontrollera. Varje år skickas ett "orange kuvert" (årsbesked) ut som visar hur mycket allmän pension man har tjänat in. Ju längre man arbetar och ju mer man tjänar, desto högre blir oftast pensionen, och man kan ofta arbeta och ta ut pension samtidigt. OSÄKERHET / MYTER (markerade försiktigt i texterna): Det finns ingen enda fast pensionsålder. Åldersgränserna ändras över tid, höjs i takt med medellivslängden (begreppet "riktålder") och beror på födelseår. År 2026 är lägsta åldern för att ta ut allmän pension 64 år och garantipension kan man få tidigast vid 67 år, men texterna skriver generellt och hänvisar till Pensionsmyndigheten för aktuella siffror i stället för att låsa fast ett årtal. Tjänstepensionens storlek (ofta runt 4,5–6 procent av lönen) varierar mellan kollektivavtal och arbetsgivare och anges som "vanligt", inte som en exakt regel. Taket för pensionsgrundande inkomst (7,5 inkomstbasbelopp) räknas om varje år och nämns allmänt utan exakt kronbelopp.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.